

Санал, зөвлөмж хүргүүлэх тухай

Авлигатай тэмцэх газраас жил бүр гаргадаг Шударга байдлын үнэлгээгээр яамдын дундаж үнэлгээ 2015 онд 72.3, 2016 онд 69.1, 2018 онд 69.0 байсан бөгөөд Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам 2015 онд 77.2 оноо, 2016 онд 64.0 оноо, 2018 онд 67.1 оноо авснаас үзэхэд сүүлийн 2 жилд тус яам дунджаас доогуур үнэлэгдсэн байна.

Азийн сангаас хийсэн “Боловсролын салбарын ил тод байдал, ёс зүй, авлигын асуудал” судалгаагаар сургууль, цэцэрлэгт хүүхэд элсүүлэх, анги өөрчлөх, сурлагын дүн, үнэлгээ өөрчлөхөд мөнгө, албан тушаал, танил тал ашиглах явдал нийтлэг байгаа нь тогтоогдсон. Судалгаанд оролцогчдын 40 хувь нь сүүлийн нэг жилийн хугацаанд багш, ажилтанд хувьд нь бэлэг сэлт эсвэл мөнгө, 50 гаруй хувь нь хандив тусламж, төлбөр хураамж өгчээ. Тухайлбал, талархал илэрхийлэхэд дунджаар 40-50 мянга, хүүхэд цэцэрлэгт оруулахад 400 мянга, ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагчийг тэтгэлэгт хамруулахад 300 мянга, их дээд сургууль, эсвэл анги өөрчлөхөд 500-800 мянган төгрөг төлсөн бол нэг удаагийн хандив тусламж дунджаар 45 мянга орчим, төлбөр хураамжийн дундаж нь 50 гаруй мянган төгрөг байна. Судалгаанд хамрагдсан нийт эцэг эхчүүдийн 19.5 хувь нь ямар нэг бэлэг сэлт, мөнгө, хандив, тусламж, төлбөр хураамж төлөөгүй байна. Өөрөөр хэлбэл цэцэрлэг, сургуулийн хүүхэдтэй 5 хүн тутмын 4 нь ямар нэг хэлбэрээр төлбөр, мөнгө өгсөн байна. Чанарын судалгааны мэдээллээс үзэхэд авлигад зарцуулсан гэх мөнгөний хэмжээ хэдэн сая төгрөгөөр хэмжигдэж байна. Судалгаанд оролцогч иргэдийн 46 хувь нь салбарын худалдан авах ажиллагаанд авлига их бий гэсэн төсөөлөлтэй байна. Олонх тохиолдолд салбарын дунд, дээд шатны албан тушаалтнууд холбогдож байх бөгөөд тендертэй холбоотой авлигын дүн тухайн гэрээний үнийн дүнгийн 5-10 хувьтай тэнцүү байдаг байна. Тухайлбал, чанарын ярилцлагад оролцсон 13 аж ахуйн нэгжийн зургаа нь авлигын замаар худалдан авах ажиллагаанд нөлөөлж байсан гэжээ.

Энэ байдал цаашид үргэлжлэхийг иргэд буруу гэж үзэж байгаа боловч тоон судалгаанд оролцсон эцэг эхчүүдийн 70 орчим хувь нь бэлэг сэлт, мөнгө өгдөг байдал цаашид хэвээр байна эсвэл нэмэгдэнэ гэсэн гутранги төсөөлөлтэй байгаа нь боловсролын салбарын авлигын эрсдэл ямар хэмжээнд байгааг харуулж байна.

Авлигатай тэмцэх газраас боловсролын салбарын төрийн болон иргэний нийгмийн 30 орчим байгууллагын 113 төлөөллийг оролцуулан “Боловсролын салбар дахь авлига, түүнээс урьдчилан сэргийлэх арга зам” сэдэвт хэлэлцүүлгийг 2018 оны 12 дугаар сарын 05-ны өдөр зохион байгуулсан.

Хэлэлцүүлэгт оролцогчид боловсролын салбарын авлигын нөхцөл байдал, ил тод байдал, авлигаас урьдчилан сэргийлэх арга замын талаар 13 илтгэлийг хэлэлцэн, тэдний судалгааны үр дүн, саналд үндэслэн зөвлөмж гаргахаар шийдвэрлэсний дагуу зөвлөмжийг нэгтгэн хүргүүлж байна.

Боловсролын салбарын хөгжилд төрийн болон иргэний нийгмийн байгууллагын оролцоог хангаж, тулгарч буй асуудал, бэрхшээлийг тэдний дэмжлэгтэйгээр шийдвэрлэж, даван туулах нь тухайн салбар дахь авлига, ашиг сонирхлын зөрчлийг багасгах томоохон хүчин зүйл болохыг хэлэлцүүлэгт оролцогчид онцолж байсныг уламжлахын зэрэгцээ зөвлөмжийг салбарын бодлого, үйл ажиллагааг төлөвлөхдөө чиглэл болгон, хэрэгжүүлж ажиллахыг хүсье.